

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

KALEVAGATAN 6 - HELSINGFORS 10
Telefon (växel) 642511 Postgiro 120811
Affärsbankerna Andelskassorna Sparbankerna konto 5041

Cirkulär nr 16/73

10.10.1973

Till arbetspensionsanstalterna

Betr.: Övervakningen av pensionstagarna

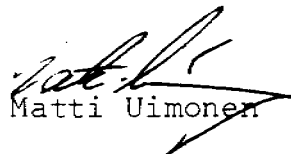
Till pensionsanstalterna har som bilaga till cirkulär nr 6/72 tillsänts en promemoria, som berör övervakningen av pensionstagarna. Med anledning av, att arbetspensionslagstiftningen ändrats, har det blivit befogat att göra vissa tillägg och ändringar i sagda promemoria, som översänds bifogat i rättad lydelse. De väsentliga ändringarna utgörs av sådana, som beror av invaliditetsdefinitionen.

Övervakningslistan tillsänds pensionsanstalterna tre gånger om året. Den lista, som sändes till pensionsanstalterna i september 1973 hade redan uppgjorts enligt de nya anvisningarna. Promemorians närmare innehåll framgår av bilaga.

Emedan man kommer att göra smärre förändringar i J-blanketten (ETK nr 681r), kommer den att sändas till pensionsanstalterna särskilt vid en senare tidpunkt.

Detta cirkulär ersätter Pensionsskyddscentralens cirkulär nr 6/72.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Matti Uimonen

Pertti Tukia

Bilaga: Promemoria angående övervakningen av pensionstagarna

LA.PT.Ka

Övervakning av pensionstagarna =====

Med övervakning av pensionstagarna avses i denna framställning den verksamhet, som avser att utreda, huruvida pensionstagare fortfarande är berättigad till full invalidpension eller till delpension. Ifall ändringar i förhållandena inträffat, nödgas man överväga indragning av pension, ändring av full invalidpension till delpension eller ändring av delpension till full invalidpension.

Allmänt

Till indragning av pension kan man i allmänhet skrida, då de förhållanden, som rådde då pensionen beviljades, har ändrats i en riktning, som är förmånlig för pensionstagaren. Ändringen kan yppa sig antingen genom pensionstagarens arbete eller i hans hälsa. Att han utför arbete och erhåller en förtjänst, som förslår till en skälig utkomst, tyder inte alltid på, att arbetsförmågan återvunnits. T.ex. i delpensionsfall är det vanligt, att personen fortfarande utför arbete, men att han på grund av nedsatt arbetsförmåga får lägre lön än tidigare. Likaså kan långvarigt sjuka personer ha perioder, under vilka de klarar arbetet utan större svårigheter, medan prestationsförmågan däremellan sjunker till nära noll. I den lag om ändring av APL, som trädde i kraft den 1.1.1973 har invaliditetsdefinitionen gjorts exaktare genom att säga ut, att man vid varierande arbetsförmåga tar i beaktande den årliga förvärvsinkomsten. Utgångspunkten är, att man beträffande dylika kroniker måste utföra betraktelsen under en tillräckligt lång period. En tillfällig förbättring av arbetsförmågan saknar därvid betydelse vid utbetalning och indragning av pension. Även annars bör vid indragning av pension erfordras tydligare bevis på arbetsförmåga än vid förkastande av pensionsansökan på grund av, att vederbörande är

förmögen till arbete. Ju svårare och långvarigare pensionstagarens sjukdom och den därav föranledda invaliditeten har varit, desto försiktigare måste man vara vid indragningen av pension eller vid ändring av full invalidpension till delpension. Även i de fall, där pensionsstagarens arbete upphört redan innan övervakningsåtgärder inletts, bör viss försiktighet iakttagas. Pensionsanstalten åligger i allmänhet att införskaffa all den utredning, som bevisar, att förutsättningarna för sagda åtgärder föreligger.

Pensionstagarens hörande

Pension får i allmänhet inte indras utan att pensionstagaren hörts. Att han hörs särskilt är dock ej nödvändigt, ifall pensionen upphör på grund av tidigare beslut, enligt vilket pensionen beviljats för viss tid, eller om pensionstagaren själv meddelat, att han återvunnit sin arbetsförmåga. Det ovan sagda gäller såväl sådana fall, där det är fråga om indragning av pension, som sådana, där det gäller att ändra full invalidpension till delpension.

Pensionstagaren kan höras sålunda, att honom tillsänds J-blanketten (ETK nr 681r), på vilken han kan avge sin egen utredning innan ändringen i pensionens utbetalning görs.

Pension på viss tid

Övervakningen av pensionstagare kan ske på flera olika sätt. En metod är att bevilja invalidpension för viss tid. Enligt KAPL 4 § 3 momentet kan invalidpension beviljas på viss tid eller tillsvi vidare. I APL finns inget uttryckligt stadgande om, att pensionen kan beviljas på viss tid, men i lagens 4 § 3 momentet, som även tillämpas på företagare, framgår det dock, att beviljande av invalidpension ej förutsätter ett bestående tillstånd, utan att pension kan beviljas blott invaliditeten kan uppskattas fortgå i minst ett års tid. Beviljande av pension för viss tid kommer i fråga närmast då man på förhand kan uppskatta, att sökandens hälsa uppenbarligen kommer att bli bättre, eller då man kan vänta sig, att sökanden framledes efter rehabiliteringsåtgärder eller sedan han placerat sig i lämpligt arbete har

möjlighet att förtjäna sin utkomst genom arbete.

Möjligheten att bevilja pension för viss tid är dock ej tillfyllest för övervakning av pensionstagarna. Det förekommer nämligen fall, där ändringar ej kan förutses, men där pensionstagarens rätt till invalidpension dock senare blir tvivel underkastad. I sådana fall bör övervakningen ordnas på annat sätt.

Uppgifter om andra pensionsavgöranden

Ett annat hjälpmedel vid övervakningen av pensionstagarna är de pensionsavgöranden, som gjorts i andra arbetspensionsanstalter och av Folkpensionsanstalten. Pensionsskyddscentralen tillställer automatiskt uppgifter om dessa avgöranden till den pensionsanstalt, till vilken handläggningen av invalidpensionsansökningen och de övriga uppgifterna i arbetspensionsärendet hör. Ifall anmälningen gäller indragning av andra arbetspensioner eller av folkpension, har pensionsanstalten skäl att kontrollera, huruvida även av den beviljad pension borde indragas eller ändras till delpension.

Övervakningslistan

Den tredje övervakningsmetoden baserar sig på, att pensionstagarnas arbete följs upp med hjälp av särskilda övervakningslistor. Pensionskyddscentralen tillsänder pensionsanstalterna dylika listor tre gången om året.

Övervakningslistan omfattar uppgifter om de arbetstagare och företagare, som vid den tidpunkt då datakörningen sker har pension, och som under pensionstiden haft arbetsförhållande enligt APL eller inkomst enligt KAPL. De arbets- och tjänsteförhållanden, som faller under andra arbetspensionssystem, och som skall meddelas till Pensionskyddscentralens register, är det meningen att inkludera i övervakningslistan i ett senare skede. För varje person, som skall upptas i listan, antecknas namnet (för släktnamn och förnamn dock högst 20 tecken för vardera), personbeteckningen, pensionsslaget, tidpunkten för pensionens början samt för dess upphörande, om den beviljats för viss tid, och i annat fall pensionsåldern. Dessutom antecknas i listan uppgifter om

APL-arbetsförhållande, KAPL-inkomst och företagarp perioder under pensionstiden i nedan omnämnda fall. Angående upphört APL-arbetsförhållande antecknas i övervakningslistan även den pensionsgrundande lönen. KAPL-inkomsten beaktas för högst de tre senaste kalenderåren, och summan av dem införs i förteckningen skilt för varje år, och dessutom uppgift om, under hur många månader de tjänats in.

För företagarkerksamhetens del bör det konstateras, att efter de lagändringar, som trädde i kraft den 1.1.1973, uppkommer ej längre pension i enlighet med arbetspensionslagarna för sådant arbete, som utförts under tid, för vilken full invalidpension utgår, och försäkring enligt lagarna om pension för företagare kan inte ens vara i kraft under den tid sagda pension utgår. Därvid antecknas ej heller företagarp perioder i övervakningslistan. I lagarnas ikraftträdelsestadgande har ett undantag dock gjorts i denna regel. Ifall det är fråga om sådan person, som den 1.1.1973 uppburit full invalidpension, som beviljats företagarpensionsförsäkring före den 1.1.1973, hålls försäkringen i kraft. I övrigt antecknas företagarkerksamhet i övervakningslistan endast i de s k fribrevsfallen. I dessa antecknas i listan den vid försäkringens upptagande fastställda arbetsinkomsten, ifall företagarkerksamheten alltjämt fortgår, och i annat fall den pensionsgrundande arbetsinkomsten.

Såsom ovan konstaterats, erhålls i de flesta fall ingen anmärkning i övervakningslistan då pensionstagare inleder företagarkerksamhet. Genom övervakningslistan kommer inte heller uppgift om ändringar i pågående företagarkerksamhet. På grund härav bör i synnerhet i sådana fall, där företagaren beviljats invalidpension under pågående företagarkerksamhet, pensionsanstalten iaktta särskild försiktighet. Då ändringarna i företagarkerksamheten inte automatiskt rapporteras till pensionsanstalten, bör denna med jämna intervaller, t.ex. en gång per år eller per ett och ett halvt år från företagaren inbegära en utredning om omfattningen av hans företagarkerksamhet. Genom att jämföra de sålunda erhållna uppgifterna med den situation som rådde då pensionen beviljades är det möjligt att överväga, huruvida pensionsanstalten har skäl att vidtaga indragningsåtgärder.

Vad som ovan sagts om företagare gäller i synnerhet även beträffande lantbruksföretagare.

Allt arbete, som utförs under pensionstiden, har dock ej betydelse med tanke på övervakningen av pensionstagarna. På grund därav

utelämnas från listan redan vid datorbehandlingen

- 1) personer, som uppnår pensionsåldern inom ett år från den tidpunkt, då övervakningslistan körs i datorn
- 2) personer, som inte haft APL-arbetsförhållanden eller företagverksamhet under två år innan datorbehandlingen av listan, eller som ej haft KAPL-inkomst det år listan körs eller under de två närmast föregående kalenderåren
- 3) KAPL-inkomst, som redovisats såsom erhållen innan tre månader förflutit sedan pensionen begynte (sådana förtjänster har ofta förvärvats för arbete, som utförts innan pensionen begynte, och pensionsanstalten har i allmänhet haft kännedom om dem redan då pensionen beviljades). Har dock förtjänsterna redan i PSC:s register sammanslagits räknat från det år pensionen begynte, kommer KAPL-inkomsten för hela året med, emedan man i så fall inte i registret kan skilja på, vilken del som hänförs till tid före pensionsfallet och vilken del till tid därefter
- 4) arbetstagare, som enligt registeruppgifterna under de två senaste åren endast utfört KAPL underlydande arbete, och vars KAPL-inkomst för en tid om ett och ett halvt år omedelbart före tiden för datorbehandlingen inte tillhoppa överstiger den i 7 § 1 mom. KAPL avsedda gränsinkomsten, sådan den är då datorkörningen sker.

Behandlingen av övervakningslistan

I Preliminär gallring

Såsom framgick av det ovanstående, har vissa pensionstagare redan vid datorbehandlingen gallrats ur övervakningslistan. Detta har emellertid gjorts synnerligen försiktigt, varför det är skäl att pensionsanstalterna utför en mera omfattande gallring före den individuella utredningen av fallen. Preliminär gallring kommer i fråga i följande fall.

1. På grund av låg förvärvsinkomst

Har arbetstagaren utfört annat än KAPL underlydande arbete, införs hans arbetsförhållande i allmänhet varken i registret eller övervakningslistan, om månadsförtjänsten stannat under 173,66 mark (index 274) (APL 1 § 1 mom. 2. punkten). För företagare är motsvarande gräns 347,32 mark (FÖPL 1 § 3 mom. 2. punkten). Däremot blir t o m mycket små KAPL-löner i vissa fall införda i övervakningslistan. I allmänhet är det dock ej skäl att vidtaga åtgärder för justering av invalidpension, om arbetstagarens förvärvsinkomst i året stannat under det i KAPL 7 § 1 momentet avsedda gränsbeloppet, och i synnerhet inte om han under det senaste året helt saknat förvärvsinkomst. Då kan man redan före den individuella behandlingen gallra ut en sådan arbetstagare eller företagare, vars inkomst inte heller under föregående år i genomsnitt uppgått till den i APL och FÖPL avsedda minimiförtjänsten.

2. 60 år fyllda pensionstagare, som uppenbarligen inte försörjer sig genom arbete

Då invalidpensionstagaren närmar sig pensionsåldern, är det inte skäl att beakta hans arbete lika noga som då det är fråga om en yngre person, ty en äldre persons möjligheter till fortsatt arbete är i allmänhet svagare och chanserna till återvunnen hälsa svagare än en yngre persons. På grund därav kan man för minskande av övervakningsarbetet gallra bort 60 år fylld arbetstagare, ifall hans förtjänster inte är så höga, att de tydligt skulle leda till indragning av pension eller till ändring av full pension till delpension. Inte heller i detta fall är det skäl att ge tillfälligt förvärvade inkomster alltför stor betydelse.

II Individuell utredning

Efter den preliminära gallringen, för vilken redogjorts ovan, börjar man reda ut fallen individuellt. Detta sker på basen av de handlingar, pensionsanstalten förfogar över, varvid ännu följande fall kan gallras bort bland pensionstagarna.

1. Pensionstagare, som avlidit. (Pensionsanstalten bör därvid kontrollera, att anmälan om upphörande gjorts till Pensionsskyddscentralen.)

2. Pensionstagare, vars pension redan indragits eller vars för

viss tid beviljade pension upphört eller kommer att upphöra inom en snar framtid.

3. Mottagare av full pension, vars förvärvsinkomst är mindre än 30 % av den pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten eller mindre än hälften av den utgående pensionens belopp.

4. Mottagare av delpension, vars förvärvsinkomst uppgår till 45-55 % av den pensionsgrundande lönen. (Ifall förvärvsinkomsten är lägre än så är det skäl att pensionsanstalten kontrollerar, huruvida delpensionen kan ändras till full invalidpension.)

Härefter kommer i fråga pensionstagarens hörande och införskaffning av eventuell tilläggsutredning angående hans hälsotillstånd, arbete och förvärvsinkomst. Ofta kan det vara praktiskt att först sända pensionstagaren J-blanketten att besvara. På så sätt får man reda på namnet på den läkare, som sköter pensionstagaren, uppgifter om sjukhusvård, eventuell yrkesutbildning eller annan rehabiliteringsåtgärd samt om förvärvsinkomst.

Det är dock möjligt, att pensionstagaren är behäftad med en så svår sjukdom, att man ur medicisk synpunkt måste anse ytterligare övervakningsåtgärder vara obefogade. För gallring av dylika fall kan handlingarna redan innan J-blanketten sänds ut tillställas pensionsanstaltens läkare, varvid det även kan visa sig vara nödvändigt att införskaffa ytterligare utredning om pensionstagarens hälsotillstånd redan innan han själv hörs.

Införskaffande av utredning om hälsotillstånd eller av annan utredning

Pensionsanstalten kan införskaffa utredning angående pensionstagarens hälsotillstånd genom att begära läkarutlåtande eller anteckningar från den läkare, som under den senaste tiden skött pensionstagaren, genom att uppmana pensionstagaren att tillställa anstalten ett nytt läkarutlåtande eller genom att förordna honom till undersökning hos en av pensionsanstalten namngiven läkare eller anstalt.

Förutom utredningar angående hälsotillståndet har pensionsanstalten enligt 11 och 12 a § förordningen om pension för arbetstagare rätt att av pensionstagaren fordra utredning även beträffande andra omständigheter, som inverkar på pensionsrätten. Därvid kan pensionsanstalten t ex begära upplysningar om sådana på invaliditetsbedömningen

inverkande sociala och ekonomiska faktorer, av vilka i lagen uppräknas personens utbildning, tidigare verksamhet, ålder, bostadsförhållanden samt övriga med dessa jämförbara omständigheter.

1. Utlåtande av den läkare, som skött pensionstagaren

Pensionsanstalten kan erhålla nya uppgifter från pensionstagarens husläkare eller från det sjukhus, där han vårdats. En förutsättning är härvid den, att pensionsanstalten har färskare uppgifter om, var pensionstagaren nyligen vårdats. Detta kan framgå av pensionsansökningshandlingarna, men säkrare uppgift fås ur den J-blankett, pensionstagaren själv fyllt i. Personer som är behäftade med vissa sjukdomar faller under ett visst sjukvårdssystem, genom vilket uppgifter kan erhållas. T ex sådana personers hälsotillstånd uppföljs i vederbörande distrikts tuberkulosbyråer, som lidit av tuberkulos, även sedan sjukdomen vunnits och medicineringen upphört. Personer, som erhållit sinnessjukvård stannar i allmänhet under observation av byråerna för mental hälsa, cancerpatienternas hälsotillstånd kontrolleras i allmänhet även efter tillfrisknandet av de sjukhus, där de vårdats, och för observation av reumatpatienter finns i vårt land flera reumabyråer och -polikliniker. Innan pensionsanstalten sänder ut begäran om utredning av hälsa kan den per telefon kontrollera, huruvida vederbörande vårdas av viss anstalt. I vissa fall, där det är fråga om en person, som samtidigt med invalidpension enligt arbetspensionslagarna erhåller pension eller ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, olycksfallsförsäkringslagen eller trafikförsäkringslagen, kan kontrollen av hans hälsotillstånd ske genom att begära en kopia av det färskaste läkarutlåtandet från vederbörande försäkringsanstalt. Samma förfarande kan komma i fråga med sjukförsäkringsbyråerna och Folkpensionsanstaltens pensionsavdelning. I praktiken sker införskaffandet av utredning om hälsotillståndet från vårdande läkare eller anstalt på så sätt, att pensionsanstalten sänder ett brev, varav framgår pensionstagarens fullständiga namn, personbeteckning, hemort, kända vårdtider och övriga behövliga ytterligare utredningar. I brevet ombeds läkaren att antingen på basen av patientkort eller anteckningar i sjukjournal att avge upplysningar om pensionstagaren genom att fylla i blanketten för läkarutlåtande (nr SV 7r) eller genom att lämna uppgifterna i anteckningarna. Samtidigt anholder pensionsanstalten, att läkaren uppger sitt arvode och lämpligt betalningssätt.

2. Pensionstagaren uppmanas att inkomma med läkarutlåtande

Pensionsanstalten uppmanar pensionstagaren att besöka den läkare, som under den senaste tiden vårdat honom, eller närmaste läkare för erhållande av nytt läkarutlåtande. Därvid förpliktas pensionstagaren att själv se till, att undersökningen utförs. Till pensionstagaren sänds ett brev med begäran om att han införskaffar nytt läkarutlåtande, och i brevet förbinder pensionsanstalten sig att ersätta de därav föranledda kostnaderna på grund av företedd räkning i enlighet med APF 11 §, KAPF 14 §, LFÖPF 9 § eller FÖPF 9 §. Dessutom uppmanas pensionstagaren att uppvisa brevet för den undersökande läkaren. Pensionstagaren kan åläggas att besöka läkare för undersökning inom en rimlig tid.

3. Pensionstagaren förständigas att besöka viss läkare eller anstalt för undersökning

Pensionstagares förständigande att besöka viss läkare eller anstalt för undersökning kommer i fråga, då man önskar utlåtande av specialistläkare. Man bör observera, att förständigande till undersökning hos specialistläkare kan kräva lång tid i synnerhet i trakter, där läkarbrist råder. Pensionsanstaltens brev till pensionstagaren med sagda förordnande bör innehålla läkarens namn och adress, anvisningar om, hur överenskommelse om mottagningstid sker samt meddelande om, att pensionsanstalten enligt företedd räkning ersätter kostnaderna för läkarutlåtandet samt för de undersökningar, som eventuellt behövs för detta, ävensom skäliga resekostnader på sätt, varom stadgas i APF 11 §, KAPF 14 §, LFÖPF 9 § eller FÖPF 9 §. Vidare är det skäl att meddela, att pensionstagaren ej behöver låta undersöka sig enligt brevet ifall han nyligen varit på motsvarande undersökning enligt Folkpensionsanstaltens eller försäkringsanstalts förordnande, utan det räcker, att pensionstagaren uppger den läkare eller anstalt, som utfört undersökningen och den inrättning, som förordnat om undersökningen. Specialistläkaren tillsänds ett brev, som innehåller namnet och övriga personuppgifter på den, som skall undersökas, ävensom en motiverad anhållan om undersökning av pensionstagarens hälsotillstånd och arbetsförmåga. Läkaren ombeds skriva sitt utlåtande på blankett SV 7. Dessutom anmodas han att insända sin räkning för undersökningen samt meddela lämpligt betalningssätt.

Bilaga:

Modell av övervakningslista

PENSIONSTAGARENS NAMN	PERSON- BETEKNING	PENS. SLAG	UPPHÖR BÖRJAT P-ALD.	PENS. BÖRJ.	UPPHÖR BÖRJ.	KAPL APL LFÖPL	AR 72	AR 73	PA-NR	INKOMST
ANTTILA VEIKKO KALERVO	220234-043Y	FULL	09.70	65	KAPL APL LFÖPL	20.04.72	UPPHÖR BÖRJ. BÖRJ.	17.08.72	2050,78/03MÄN 46-45830W 35	3425,12/04MÄN 887,50 1800MK/ÄR
ARPONEN AILA MARJATTA	210125-052F	FULL	07.71	65	APL	01.07.72	BÖRJ.		40-181363	565,00
ENÄJÄRVI ALBINUS	101009-0459	DEL	02.73	65	KAPL				AR 73	2200,00/02MÄN
HEIKÄLÄINEN MATTI VEIKKO JUHANI	040914-065J	FULL	06.68	05.73	APL	01.05.72	BÖRJ.		46-357585	
HOLME ENSIO	061227-095K	FULL	03.68	65	APL	15.06.72	UPPHÖR	11.12.72	48-43003863	873,56
HUUSKO EELIS	210210-031R	FULL	02.68	65	APL	15.07.71	UPPHÖR	31.08.71	54-4600742V	405,76
IMPIVAARA HILLEVI	081121-0524	DEL	03.73	65	APL APL	15.02.70	UPPHÖR	28.09.73	46-59927T 46-59927T	873,52
INTTI IIVARI	280617-063A	FULL	09.64	65	KAPL LFÖPL	723,30/01MÄN	BÖRJ. BÖRJ.	00.00.65	AR 72 690,56/03MÄN 35	INKOMST 1950MK/ÄR
JOHANSSON-POHJANPELT ANNA-KRISTINA TELLE	081241-0246	FULL	09.72	08.74	APL APL	01.04.73	UPPHÖR	30.06.73	46-53248B 44-3875C	608,24
JOENSUU PAAVO OLLINPOIKA	150334-119P	FULL	10.68	65	APL	10.08.72	BÖRJ.		70035-4070S	
JULKKIS ANJA RAKEL	240330-0464	DEL	05.73	04.75	APL	01.05.73	BÖRJ.		80004-3271E	
MEIKÄLÄINEN-TEIKÄLÄI PIRKKO AULIKKI	200522-038U	FULL	05.70	65	LFÖPL	01.09.68	BÖRJ.		35	INKOMST 6300/ÄR
ÄÄRI ARVO	250516-139S	FULL	05.72	65	FÖPL	01.07.65	UPPHÖR	30.06.73	46	INKOMST 720MK/MÄN